

D • N
5/5 1958

Kommunism och pacifism i Sverige

Pacifismen fördöms i Ryssland, de som söker propagera den genom värnpliktsvägran eller på annat sätt får hårda straff. Men till pacifismen i demokratiska länder har kommunismen ställt sig alltnär sympatisk. Fredskongresser anordnas som samlar kommunister, medlöpare och pacifister till resolutioner, vilkas kärna är att de vapen på vilkas innehav de fria staterna är beroende — atomvapnen — skall förbjudas, väl att märka utan betryggande kontrollåtgärder. Även den totala pacifismen framhålls som lämplig för världen — för världen utanför Ryssland. Det är typiskt att den stora Sovjetencyklopedin i 1955 års upplaga först kritiserar pacifismen därför att den inte begriper skillnaden mellan de "rättfärdiga krigen" (ryska krig) och de orättfärdiga krigen. Därefter sägs i slutet på artikeln i ämnet: "Efter det andra världskriget har de samvetslösa, osjälviska företrädarna för pacifismen, som tar hänsyn till de breda folkmassornas strävan till fredens bevarande, samarbetat med fredsvännerna och hjälpt dem i kampen mot imperialisternas förberedande av ett nytt krig."

I dessa formuleringar kommer det ryska dubbelspråkets syften fram med ovanlig tydlighet. "Fredsvännerna", det är kommunisterna, vilkas krig är "rättfärdiga", därför att de syftar till kommunismens universella seger och därmed till en allmän fred under dess väld. "Pacifisterna", det är folk utanför kommunismen som genom sin bristande förståelse för de rättfärdiga krigen är betänkliga och i Ryssland inte kan tolereras, men som i andra länder är tjänliga, därför att de samarbetar med fredsvännerna.

Ingenting är naturligare än detta resonemang. Ett förbud mot kärnvapen utan andra avrustningsåtgärder ger Ryssland ett avgörande övertag; dels kan

förbudets efterlevande inte kontrolleras — ryssarna säger nej till förslag om effektiv kontroll — varför förbudet i praktiken blott skulle gälla de stater där en demokratisk opinion och en fri debatt stöder ett avtal i frågan, dels blir den ryska militära apparaten ojämformat överlägsen de fria staternas, om dessa berövas kärnvapen. Den stat som under och efter andra världskriget underlagt sig tio länder i Europa vill självfallet att de återstående staterna skall rusta ned: det "rättfärdiga" kriget kan ersättas av en militärpromenad eller bli helt onödigt genom att de hotade och underlägsna kapitalerna.

I Sverige har denna kommunistiska taktik under den senaste tiden blivit så öppet markerad att, tycker man, även de mest lättrogna och optimistiska skulle observera det skamlösa i aktionen. Ny Dag har dag efter dag publicerat ledande artiklar där de svenska pacifisterna berömmas och uppmuntras. "Vårt samvetes röst", det är överskriften på en ledare som refererar Fogelströms- Morells välmenande och huvudlösa förslag att vi skulle avrusta och ge den sålunda insparade summan till underutvecklade länder — för att därigenom vinna så stor aktning ute i världen att ingen ville angripa oss. I Ryssland skulle ett liknande förslag inte kunna framställas i skrift, ty myndigheterna har hand om press och förslag; om det framställdes muntligen skulle förslagsställarna sättas i fängelse eller skickas till Sibirien. Men för Sveriges kommunister är förslaget alltså "vårt samvetes röst"; med

sådan brutalitet bedrivs dubbelspelet. Då vissa religiösa kretsar i Sverige diskuterat en särskild bönevecka för freden noterar Ny Dag detta med välbehag som "ett av de många tecknen på hur djupt fredstanken är rotad". Samtidigt rasar den ryska armétidskriften mot religiösa pacifistgrupper som påstås driva sitt spel i Ryssland. Allt detta borde, skulle man tro, öppna ögonen på de mest förblindade. Men antingen lyckas de bevara okunnigheten om vad som sker eller är förblindelsen stark nog att göra blicken skum för det mest påtagliga.

Vi hade alldeles samma situation under nazismens uppgångstid före kriget. Tyskland rustade till det yttersta, slog ned all opposition mot militariserings, förberedde erövringar och krig med systematisk precision. Vad som kunnat rädda freden var en sammanslutning av stater som var beredda att gemensamt avvärja varje tyskt angrepp. Denna fara möttes av nazismen med en fredspropaganda som inom stora grupper var effektiv. Medan Hitler uppslukade stat efter stat och planerade den stora aktionen för Europas underkuvande försäkrades vi av Hedin, Böök och andra att han drömde om fred och stillhet; även bland socialdemokraterna, som i stort sett ägde insikt om faran, fanns personer som vid sidan av nazismens utsända propagandister bedyrade fredsviljans seger inom alla folk.

Nu är många där igen. Avrusta, ha förtroende, ryssarna vill fred, och om vi blir maktlösa blir de ännu mera fredsvänliga. Rödluvorna närmar sig trohjärtat den mysande vargen. Men dess bättre är läget ändå inte så eländigt nu. Västmakterna, från USA till Norge, Danmark och Västtyskland, är medvetna om faran, är sammanknutna i försvarsförbund och kastar inte vapnen för att bli ett mer lockande byte. Inte heller i Sverige lär något demokratiskt parti välja uppgivelse i stället för försvar.